

**ІНДИВІДУАЛЬНЕ
НАВЧАННЯ
ПЕДАГОГІЧНИЙ
ПАТРОНАЖ**

**КОМУ ПІДХОДИТЬ І ЯК
ОРГАНІЗУВАТИ**

**Діти з особливими
потребами – це діти,
чиї потреби залежать від
різної фізичної чи розумової
недостатності або труднощів,
пов'язаних з навчанням,
засвоєнням знань, умінь та
навичок.**

Нормативна база

Закони України «Про освіту», «Про загальну середню освіту»

Конвенція ООН про права інвалідів

Конституція України

Право на індивідуальне навчання мають учні:

- **які за станом здоров'я не можуть відвідувати навчальний заклад;**
- **яким необхідно пройти лікування у лікувальному закладі більше одного місяця;**
- **які потребують корекції фізичного та (або) розумового (психічного) розвитку (у разі, якщо батьки або особи, які їх замінюють, відмовляються направляти дитину до відповідної спеціальної загальноосвітньої школи (школи-інтернату)).**

Документи для організації індивідуальної форми навчання:

- Заява батьків або осіб, які їх замінюють;
- Довідка ЛКК, витяг з протоколу обласного засідання ПМПК (за наявності);
- Висновок ІРЦ.
- Наказ ліцею для організації індивідуальної форми навчання;
- Індивідуальний навчальний план, складений відповідно до рекомендацій обласної ПМПК, погоджений відділом освіти.

Документи для організації індивідуальної форми навчання:

- **Наказ по школі про організацію індивідуального навчання**
- **Індивідуальне навчання здійснюється педагогічними працівниками, які мають відповідну педагогічну освіту. Їх склад затверджується директором навчального закладу, призначається класний керівник;**
- **Календарне планування з предметів, складене відповідно до програми, за якою навчається учень;**
- **Конспекти уроків вчителів відповідної структури;**
- **Особова справа учня. Підручники, щоденник, зошити..... все необхідне для повноцінного навчання.**

Корекційна складова

Зміст корекційно-розвиткових занять реалізується через навчальні предмети та курси:

- **для розумово відсталих дітей: «Розвиток мовлення», «Соціально-побутове орієнтування», «Ритміка», «Лікувальна фізкультура»;**
- **для дітей із затримкою психічного розвитку: «Корекція розвитку», «Розвиток мовлення», «Ритміка».**

**Не можна вимагати від дитини
неможливого
– до певного рівня і певного кола
знань
різні діти йдуть по різному.
В.Сухомлинський**

Правила роботи з дітьми особливими потребами

- **Дотримуйтесь встановленого розпорядку дня.**
- **Використовуйте позитивне підкріплення: усмішка, кивок голови чи плескання по спині, хваліть за правильні дії, не примушуйте до колективної роботи, приділяйте особливу увагу, щоб у дітей з'явилося відчуття довіри, необхідне для колективної роботи.**
- **Звертайте увагу на зусилля, а не на результат.**
- **Особливо складно працювати з агресивними дітьми, тому обмежуйте рівень шуму і візуальної стимуляції. Необхідне просторе приміщення, щоб можна було виокремити гіперактивних дітей.**
- **Давайте чіткі вказівки: учні мають чітко розуміти, чого від них хочуть, у класі має бути розпорядок дня, на агресивну поведінку слід реагувати миттєво й організовувати паузи, щоб заспокоїти дітей.**
- **Учіть дітей контролювати свої дії.**

Діти з порушеннями опорно-рухового апарату

- Дізнайтеся більше про церебральний параліч
- Проконсультуйтеся з іншими вчителями, які у попередні роки навчали дитину, стосовно організації навчального середовища для саме цього учня. Батьки найкраще знають потреби своєї дитини. Вони можуть чимало розповісти про особливі потреби та можливості учня.
- Проконсультуйтеся стосовно режиму навантаження учня, необхідних перерв і вправ. Нагадуйте про це учневі та стежте, щоб він не перевтомлювався.
- Іноді у дітей може спостерігатися зниження слуху на високочастотні тони, водночас, зберігається на низькі. Намагайтеся говорити на нижчих тонах, переконайтеся, що учень добре чує звуки т, к, с, п, є, ф, ш.
- Знизьте вимоги до письмових робіт учня. Можливо йому буде зручно використовувати спеціальні пристосування, комп'ютер чи інші технічні засоби.
- Не обтяжуйте учня надмірним піклуванням. Допомагайте, коли напевно знаєте, що він не може щось подолати, або коли він звернеться по допомогу.
- Учневі необхідно більше часу для виконання завдання. Адаптуйте вправи відповідним чином, розробіть завдання у вигляді тестів тощо.

Діти з порушеннями мовлення

- Не ігноруйте дитину, якій складно говорити. Не намагайтеся прискорити розмову.
- Будьте готові до того, що розмова з нею потребуватиме більше часу. Не перебивайте, не квапте й не виправляйте її.
- Дивіться в обличчя, підтримуйте візуальний контакт. Не думайте, що ускладнення мовлення — показник низького рівня інтелекту, і що дитина, яка має мовленнєві порушення, не може зрозуміти вас.
- Спочатку намагайтеся ставити такі запитання, які передбачають короткі відповіді або відповідні рухи голови («так», «ні»).
- Не вдавайте, що зрозуміли, якщо це не так. Повторіть те, що ви зрозуміли, й не соромтеся перепитати те, чого не зрозуміли. Якщо вам знову не вдалося зрозуміти, попросіть вимовити слово повільніше, можливо, по звукам .
- Якщо у вас виникають проблеми в спілкуванні, запитайте, чи не хоче ваш співрозмовник використовувати інший спосіб — надрукувати, написати.

Діти з затримкою психічного розвитку

- **Зосередьте увагу на сильних сторонах учня і спирайтеся на них у процесі навчання. Водночас, будьте готові, що доведеться поступово заповнювати прогалини у знаннях, вміннях і навичках учня.**
- **Подавайте зміст навчального матеріалу невеликими частинами, використовуючи мультисенсорний підхід (слуховий, візуальний, маніпуляційний). Якомога більше повторюйте та закріплюйте вивчене.**
- **Заохочуйте учня, підтримуйте позитивну мотивацію навчання.**
- **Дещо сповільніть темп навчання, зважаючи на знижені психічну витривалість і розумову працездатність учня. Будьте терплячими, якщо учневі необхідно пояснити чи показати щось багаторазово. Віднайдіть оптимальний варіант взаємодії з ним (поясніть новий матеріал до уроку, на занятті дайте письмовий тезовий план, алгоритм дій тощо).**
- **Розчленовуйте завдання на окремі невеликі частини. Якщо необхідно - складайте письмовий алгоритм поетапного виконання завдання. Усні інструкції давайте по одній, доки учень не навчиться утримувати у пам'яті одразу кілька.**
- **Практикуйте прикладне застосування набутих учнем знань.**
- **Спільно з учнем покроково аналізуйте виконання завдання.**

Діти із синдромом Дауна та з порушеннями розумового розвитку (розумово відсталі)

- Використовуйте доступне мовлення, висловлюйтесь точно та лаконічно. Якщо вам потрібно пояснити щось складне, розподіліть інформацію на частини.
- Уникайте словесних штампів й образних висловів, якщо ви не впевнені в тому, що дитина їх знає.
- Не використовуйте сарказму й натяків.
- Викладаючи новий матеріал, розповідайте покроково. Надайте дитині можливість усвідомити кожен етап після пояснення. Якщо необхідно, використовуйте ілюстрації.
- Будьте готовими повторити кілька разів. Не зневірюйтесь, якщо вас із першого разу незрозуміли.
- Ставтеся до дітей так само, як і до їхніх однолітків, обговорюйте з ними ті ж самі теми.,
- ставте запитання на тему, яка вас цікавить, кілька разів, перефразовуючи їх.

Знедолена природою дитина не повинна знати, що у неї слабкий розум, слабкі сили. Виховання такої дитини має бути у сто разів ніжнішим, чуйнішим, дбайливішим.

Василь Сухомлинський

